

במשא ומתן חשאי, שנמשך חצי שנה, בשיתוף עם נשיא תוניסיה, הוכנה הצהרה היסטורית על הכרת אש"ף בישראל. אלכסנדר הייג היה שותף לכך. המועד נקבע ל-14 ביוני. האם פרצה מלחמת לבנון שבוע לפני כן ביגלל יוזמה זו?

התאריך הגורלי

ביטא עמדה חדשה של אש"ף, אלא רק גיבש ופירסם עמדה הקיימת זה מכבר. לי שם כך התבסס על החלטות המועצה הלאומית הפלסטינית, הגוף העליון של אש"ף.

גוף זה מוסמך, ברוב שני שלישים, לשנות גם את "האמנה הפלסטינית" — ועד כן כל החלטה של המועצה, הנוגדת פעיף של ה"אמנה, מבטלת אותה אוטומטית.

בין החלטות שעליהן הסתמך סרטאוי: החלטת המועצה הלאומית הפלסטינית, כמושב שהתקיים ב-1977 בקאהיר, להקים מדרג נה פלסטינית לאומית, בכל חלק של הארץ אשר יסוחר, או ש"ישראל תיסוג ממנו. לדברי סרטאוי: כאשר אתה מקים מדינה בחלק אחד בלב-

פירסום הכחשות כוזבות. הפעם, בנכור הפכנה לכסים של אש"ף בלבנון, ניתנה לסרטאוי יד חופשית. בידעתה המלאה של ההנהגה בבירות, הוא פתח יוזמה, שנועדה להיות היסטורית.

שעמיתיו נרתעים ממנו. אומק"ל זה, זה בנתו את ענייני ישראל שהתגבשה במגעים הדוקים עם כוחות השלום הישראליים ברמשך שש שנים. הפכוהו הנציג הבולט ביותר של מתנה השלום באש"ף. המדיניות של הכרה בזכות-

ז' הו מקום בינלאומי. פרטיו מתפרסמים כאן בפעם הראשונה — ולא ב"מיקרה. כי עורך העולם הזה היה עד לכמה מן ההתרחשויות.

סקופ זה מגלה פרשה, שיש בה כדי להטיל אור חדש לגמרי על מלחמת הלבנון — הרקע שלה, בחירת העיתוי להחליטה ומטרד תיה האמיתית.

קו"סרטאוי"

ראשית השנה החל הדין עיצאם סרטאוי בפעולה קדחתנית כדי להביא לפריצת דרך בעניין ההכרה ההדדית בין אש"ף, ישראל וארצות הברית. באותו מועד כבר היתה הנהגת אש"ף מודעת לעובדה שישראל מתכננת פלישה

..אש"ף הכיר רשמית בצורה חד-משמעית,

בזכותה של ישראל להתקיים, על בסיס הדדי..."

הצהרת סרטאוי

בהרצאה מקיפה שנשא במועד הצרפתי ליחסים בינלאומיים בפאריס, ביום ה-13 ביולי 1982, קרא הדין עיצאם סרטאוי מן הכתב את ההצהרה הבאה:

1. אש"ף הדגיש פעמים רבות, באמצעות הצהרות שונות של מנהיגיו וההחלטות הרשמיות של המועצה הלאומית הפלסטינית, שמטרתו היא שלום צודק ובר-קיימא במיזרח התיכון, המבוסס על נסיגת ישראל מהשטחים הפלסטיניים והערביים הכבושים והגשמת הזכויות הלאומיות הפלסטיניות. ברוח זו חתמה הממשלה של אש"ף בוועידת הפיסנה הערבית, שנערכה ב-1978 בבגדאד, על החלטות הפיסנה, שקראו לשלום כזה.

2. עמדה כזאת לא היתה יכולה להיות אפשרית לולא התקבלה במושב המועצה הלאומית הפלסטינית, בשנת 1977, החלטה שקראה להקמת מדינה פלסטינית ריבונית בכל חלק של פלסטין אשר יסוחר, או שממנו תיסוג ישראל.

3. ברור לחלוטין לאש"ף שעושים שלום עם אויב, וכי הדבר נושא בחובו את ההכרה בקיומו של אויב כזה. לכן, בתשובה על מציאות זו, וכעדות למחויבותו הכנה של אש"ף לשלום, ולא ככניעה לחץ מן החוץ, קיבלה המועצה הלאומית הפלסטינית באפריל 1981 פה אחד החלטה שאישרה את הצעותיו של הנשיא ברג'יניב לשלום במיזרח התיכון. הנשיא ברג'יניב חשמיע את הצעותיו בנאום באונו הקונגרס ה-26 של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית בפברואר 1981.

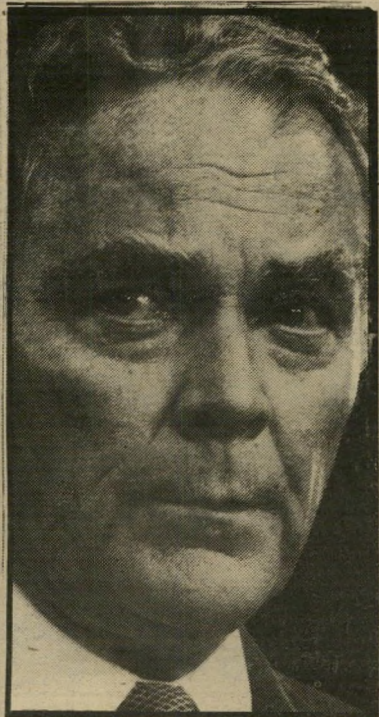
להלן הנוסח של דוברי ברג'יניב, שאושרו על-ידי המועצה הלאומית הפלסטינית:

"... הגיעה השעה לחזור לחיפוש קולקטיבי כן אחרי הסדר מקיף, צודק ומציאותי... אנחנו מוכנים לעשות זאת ביחד עם הצדדים המעוניינים האחרים: הערבים — וביכללם, כמובן, אירגון השחרור הפלסטיני — וישראל. אנחנו מוכנים לעסוק בחיפוש זה בשותפות עם ארצות הברית..."

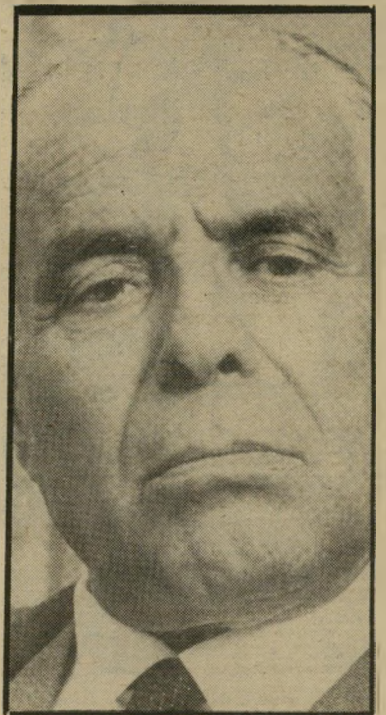
"... אנחנו משוכנעים עדיין שכדי שיהיה שלום-אמת במיזרח התיכון, יש לסיים את הכיבוש הישראלי של כל השטחים הערביים שנכבשו ב-1967. יש הזכויות שאינן ניתנות לערעור של העם הערבי הפלסטיני צריכות להיות מובטחות. עד להקמת מדינה משלהם, ועד ביכלל, חיוני הוא להבטיח את הביטחון והריבונות של כל המדינות באזור, וביכללן הביטחון והריבונות של ישראל. אלה הם העקרונות הבסיסיים אשר לפרטים, מובן שניתן לדון בהם במשינומתן."

4. קבלת הצעות אלה על-ידי המועצה הלאומית הפלסטינית פירושה שאש"ף הכיר רשמית, בצורה החד-משמעית ביותר, בזכותה של ישראל להתקיים, על בסיס הדדי. הוא ביטל אוטומטית את המיכשול שהונח על-ידי שריהוף קיסניג'ר בדרך להכרת ארצות הברית באש"ף ולקיום דו-שיח בין ארצות הברית ואש"ף. לכן אני קורא לממשלת ארצות הברית להכיר רשמית באש"ף ולכונן עימו מגעים רשמיים.

5. כמו כן אני קורא לממשלות אירופה המערבית, ובייחוד לממשלת צרפת, בריטניה וגרמניה, להכיר הכרה רשמית מלאה באש"ף.

הייג הסכים

בורג'יניב התלהב

כך, אתה מוותר על שאר החלקים. הדבר מבטל את סעיף האמנה על שלמות הארץ.

● החלטת המועצה, באותו מו"ש, לפתוח בדרשיה עם כוחות השלום בישראל — אישור בדיעבד שניתן למגעים בין סעיף חמאמי ואורי אבנרי שהחלו בסוף 1974, ולשיחותיו של סרטאוי עם ראשי המועצה הישראלית ל"חטן שלום ישראל-פלסטיני" בסתיו 1976.

מכיוון שמדובר בכוחות פטריוטיים וציוני יים, הדוגלים בפה מלא בקיומה ובביטחונה של ישראל, היתה בהחלטה הזאת הכרה בעקיפין בזכות הקיום של ישראל.

● הסכמת אש"ף להצהרה ה"אמריקאית-סובייטית" מהאחד ב"אוקטובר 1971, שדיברה על קיום ישראלי ועל ההכרה בזכויות העם הפלסטיני. חתימת אש"ף על החלטותיה

יתכן שאכן היתה לה תוצאה היסטורית — אך בכיוון בלתי-צפוי מראש.

צעד אחרי צעד

ב ינואר 1982 פתח סרטאוי במגעים עם מנהיגים מערב-אירופיים. כדי להביא לידיעתם כי אש"ף מוכן להכיר ב"ישראל על בסיס הדדי.

לשענת סרטאוי (שעלה חזר גם יאסר ערפאת, בראיון עם אורי אבנרי) הוא לא

הקיום של ישראל וזכריות שלהם עימה על בסיס של דו-קיום שווים אירופאים בשתי מדינות, תוך הסתייעות בארצות הברית, ידועה כיום באש"ף כ"קן סרטאוי".

יש למדיניות זו תומכים רבים בצמרת האירגון, וביניהם יאסר ערפאת עצמו. אך עד כה לא היה איש מהם מוכן להכריז על כך באופן חד-משמעי כמו סרטאוי עצמו. לא פעם הצליחו מתנגדיו, וביניהם פארוק קאדומי, לחבל במאמציו על-ידי

רבותי ללבנון, כדי להשמידו. אחד מאמצעיו ההגנה, שבאו למנוע פלישה כזאת, היא "תוכנית פאהר", שהיה בה בסיס להכרה בישראל. התוכנית נקראה על שם יורש העצר דאוד (המלך היום) של סעודיה. אך למעשה נוסחה בידי המדינאי האש"פי ה"כיר, ח'אלד אל-חסן (דאוד מיסגרת מחול), לסי הוראתו של יאסר ערפאת.

כאשר פורסמה תוכנית-פאהר, הביע יא"סר ערפאת את הסכמתו לה. אולם בוועידת הפיסנה שנערכה בעיר המארוקאית פאס הוכשלה התוכנית על-ידי קנוניות פנים ערביות, שהשתקפו גם בקנוניות פנים אש"פיות.

בעיקבות פרשה זו החליט סרטאוי לייטול את היוזמה לידיו. סרטאוי, חבר ה"מועצה הלאומית הפלסטינית, שליחו המיוחד של יאסר ערפאת במערב אירופה, מצטיין באומק"ליבו האגדתי, שהביאו לכך שהוא מוכן לקבל על עצמו סיכון אישי